

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE**

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

Anexa nr.1 la MECȘ nr. 5575/28.10.2015

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINELE
LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ ȘI METODICA
PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV -EDUCATIVE ÎN
GRĂDINIȚA DE COPII**

**SPECIALIZAREA
EDUCATOARE/ INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educației timpurii

Educația timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educației. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educațională este reprezentat de adoptarea Legii Educației Naționale 1 /2011, cu modificările și completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului național de învățământ preuniversitar pentru educația timpurie ca fiind formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educația timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM (2011) 66 final prevede: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învățării de-a lungul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și, mai târziu, al capacității de inserție profesională.*

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educația și îngrijirea copiilor preșcolari au un impact important și durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experiențe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficientă și mai susceptibilă de a se desfășura pe tot parcursul vieții, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea școlarității și reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente și cheltuielile publice în domeniul social, al sănătății și chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educația și îngrijirea copiilor preșcolari: să oferim tuturor copiilor noștri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: „*Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt și lung atât pentru persoane, cât și pentru societate în general. Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învățării pe tot parcursul vieții, al integrării sociale, al dezvoltării personale și al capacității de inserție profesională.*

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupațional – educatoare / institutor / profesor pentru învățământul preșcolar

Educatoarea “instruiește și educă prin joc, pentru sprijinirea și promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preșcolară, urmărind obiective cognitive și de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivității, ale educației estetice și ale educației pentru societate” iar misiunea ocupației este “de a permite fiecărui copil să-și urmeze drumul său personal de evoluție, oferindu-i suport pentru integrarea în viața socială și activitatea școlară”.

B. COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/ INSTITUTORULUI/PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: “Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicaționale, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: “Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legităților și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
<ul style="list-style-type: none"> - Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific. 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale 	<ul style="list-style-type: none"> - Își asumă modul de organizare a unui demers didactic

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
<ul style="list-style-type: none"> - Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative. 	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
<ul style="list-style-type: none"> - Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborează probe și instrumente de evaluare simple. 	<ul style="list-style-type: none"> - Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

Integrarea și utilizarea TIC în educație

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer	- Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar	- Realizează un schimb minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	- Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE -LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

I. Limba cehă

1. Elemente de fonetică și fonologie. Sistemul vocalic, consonantic
2. Morfologie. părțile de vorbire flexibile și neflexibile.
3. Probleme de punctuație și ortografie.
4. Sintaxă. Sintaxa propoziției. Părțile principale și secundare de propoziție. Sintaxa frazei. Tipurile de fraze formate prin coordonare sintactică și felurile propozițiilor subordonate.

II. Literatura cehă

1. Conceptul de literatură cehă. Periodizare. Genuri și specii literare.
2. Literatura cehă modernă. Perioada de început a epocii renașterii naționale și spirituale a poporului ceh (literatura národního obrození): Antonín J.Puchmajer, Josef Dobrovský, Josef Jungmann, Václav Hanka, František Ladislav Čelakovský. Romantismul: Karel Hynek Mácha, Karel Jaromír Erben, Božena Němcová, Josef Kajetan Tyl.Critica regimului politic: activitatea lui Karel Havlíček Borovský.
3. Realismul. Proza lui Ján Neruda. Principalele orientări ale realismului critic ceh: proza de inspirație rurală : Karel Václav Rais, scrierile de tentă social politică: Svatopluk Čech, Josef Václav Sládek, Romanul istoric: Alois Jirásek.
4. Literatura cehă la cumpăna veacurilor al XIX-lea – al XX-lea și în primele două decenii ale secolului trecut. Modernismul literar ceh (Česká moderna): impresionismul și simbolismul: Antonin Sova, Otakar Brezina; poezia cu tematică socială: Jiri Wolker.Ridiculizarea militarismului birocratic austro-ungar: Jaroslav Hašek.
5. Literatura cehă în perioada interbelică: Karel Čapek, Vítězslav Nezval,Vladislav Vančura, Ivan Olbracht, Marie Majerová ,Jaroslav Seifert, Karel Poláček.
Literatura cehă după anul 1945 și cea contemporană: Zdeněk Pluhař, Jan Otčenášek, Bohumil Hrabal, Václav Havel (activitatea de eseist politic și cea de dramaturg).

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

- Československá akademie věd, Mluvnice češtiny, I – III, Praha, Academia., 1986/87.
- Kolektiv autorů, Příruční mluvnice češtiny, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 1996.
- ČSAV, Pravidla českého pravopisu, Praha, Nakl. ČSAV, 1975.
- Miroslav Grepl, Petr Karlík, Skladba spisovné češtiny, Praha, Nakl.SPN, 1986.
- Vladimir Smilauer, Novočeské tvoření slov, Praha, SPN, 1971.
- ČSAV, Dějiny české literatury, I-III, Praha, Nakl.ČSAV, 1959-1961.
- Lubor Machala, Eduard Petrů a kolektiv, Panorama české literatury (Literární dějiny od počátku do současnosti), Olomouc, Nakl, Rubico, 1994.
- Jan Lehár, Alexander Stich, Jaroslava Janáčková, Jiří Holý, Česká literatura od počátku k dnešku, Praha, nakl. Lidové noviny, 1998.
- Tiberiu Pleter, Výbor z moderní české literatury, București, EDP, 1992.

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experiențiale și importanța lor în educația timpurie.
- Structura și conținutul curriculumului pentru educația timpurie; Valori promovate.
- Planul de învățământ și Metodologia de aplicare a planului de învățământ.
 - ✓ Programul zilnic de activitate;
 - ✓ Activități pe domenii experiențiale;
 - ✓ Jocuri și activități didactice alese;
 - ✓ Activități de dezvoltare personală (rutine, tranziții, activități opționale și activități desfășurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ȘI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ȘI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în grădiniță;
- Structura și conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare și modul de integrare în proiectarea didactică (Activități pe domenii experiențiale, Jocuri și activități didactice alese și Activități de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferențiere și individualizare în procesul de învățământ.
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spațiului educațional (cerințe psiho-pedagogice și ergonomice).
- Variante de organizare și realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.
- Metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preșcolarii și modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.
- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4. SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preșcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învățământul preșcolar. Valorificarea rezultatelor evaluărilor.
-

5. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CEHE MATERNE

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie, heraldică etc.).

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*. București: Aramis Print;
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). *Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar*. Craiova. Arves;
3. Brănișteanu R., Chira E., (2011), *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești;
4. Dumitrana, M. (1999). *Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orală*, București: Compania;
5. Dumitrana, M. (2000). *Copilul, familia și grădinița*. București: Compania Dumitrana, M. (2002). *Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități*. București: Compania;
6. Dumitrana, M. (2005). *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple*. București: Compania;
7. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Paralela 45;
8. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Diamant;
9. Hobjilă, A. (2008). *Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preșcolarității)*. Iași: Institutul European;
10. Ionescu, M. (coord.) (2010). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București: Vanemond;
11. Mătăsaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Pricoaia, V., Mătăsaru, L. (2008). *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*. RovimedPublishers;

12. Mitu, Florica - *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000;
13. Niculescu, R., M. (2010). *Curriculum între continuitate și provocare*, Sibiu: MEDIA;
14. Norel, M., Bota, O., A. (2013). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din România;
15. Păiș Lăzărescu M, Ezechil, L. (2015). *Laborator preșcolar-ghid metodologic*. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral;
16. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). *A deveni și a fi educator. Bune practici în învățământul preșcolar și primar*. Pitești: Editura Universității din Pitești;
17. Păiș-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*. Craiova: Sitech;
18. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). *Educația preșcolară în România*. Iași: Polirom;
19. Preda, V. (1999). *Copilul și grădinița*. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării. București: Compania;
20. Preda, V. (2009). *Programe și activități în învățământul preșcolar și primar*. București: Didactica PublishingHouse;
21. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V. (2009). *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Craiova: Arves;
22. SchulmanKolumbus, E. (2006). *Didactica preșcolară*. Ediția a III-a. București: V & I Integral.

Bibliografie specifică metodicii limbii cehă materne

Jaromíra Šindelářová – Svatava Škodová, *Čeština jako cizí jazyk*, Praha, 2013
 Jana Langhamerová, *Aktivizující metody výuky na prvním stupni základní školy*, Brno, 2007
 Milan Polák, *Didaktika českého jazyka*, SPN, Praha, 2010
 Čechová M. a kol., *Čeština a její vyučování. Metodika českého jazyka*, SPN, Praha, 1998
 Kostečka J., *Do světa češtiny jinak*, Jinočany, H+H, 1993

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea cehă MECS

Membri: 1. Gecse Alena, învățător, Gr. I, Liceul Tehnologic “Clisura Dunării” Moldova Nouă, jud. Caraș-Severin, metodist limba cehă ISJ Caraș-Severin

2. Bouda Iosif, prof. inv. primar, Gr. I, Școala Gimnazială Gîrnic, jud. Caraș-Severin, metodist limba cehă ISJ Caraș-Severin